

NEFRET SÖYLEMİ VE POLİTİK DOĞRU ÜZERİNE: KUZEY DAKOTA HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNE ELEŞTİRİLER

*“On Hate Speech and the Politically Correct:
Comments to Students at the University of
North Dakota School of Law”*

Dr. Jack Russell WEINSTEIN*

Çev.: Dr. Didem ÖZALPAT**

Bir ters etki döneminde yaşıyoruz. Baskın politik kültür, çoğulcu toplumun doğasına ilişkin olumsuzluklarla geçen otuz yıldan sonra bizlere belirli meselelerin çözüme kavuştuğunu söylüyor: Kadın Hakları hareketi sona erdi. Kadınlar artık eşit haklara sahip. Medeni Haklar Hareketi tamamlandı. Siyahi Amerikalılar eşit vatandaşlar olarak kabul ediliyor. Cinsel devrim bitti: Rızası olmak kaydıyla yetişkinler istediklerini yapmakta özgürler. Ancak bu varsayımların hiçbiri doğru değil. Elbette her şey eskisinden daha iyi. Örneğin, kadınlar ve siyahi Amerikalılar eskisinden daha çok olanaklara sahipler fakat bu meselelerin hiçbiri çözüme kavuşturulmuş değil. Sadece mücadeleler daha ince bir hal aldı.

Kadınların daha aşağı bir statüde olduklarını veya siyahların beyazlar gibi aynı olanaklara sahip olmaması gerektiğini şu anda alenen dile getirmek kabul edilemez olduğu için hoşgörüsüzlüğün doğası değişti. Dışlamak ve yabancılaştırmak için korunan ve doğru

* Kuzey Dakota Üniversitesi Felsefe Doçenti.

** Avukat Dr., av.dr.didemozalpat@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5411-0403.

Çeviri Gönderim Tarihi: 20.11.2018.

Çeviri Kabul Tarihi: 28.03.2019.

gibi görünen başka yollar geliştirdik. Tolerans sahibi olmayan bir kişinin hakları varsayımında odak noktamız aleniyetten farklılığa doğru kaydı. Eğer bir grubun etnik kimliğini yüceltme hakkı varsa diğer tüm toplulukların da var. Eğer bir dinin yayılmasına izin veriliyorsa diğer tüm dinlere de bu iznin verilmesi gerekmektedir. Bu tartışmanın temelinde, henüz açıkça dile getirilmemiş başka bir hakkın ortaya çıkışıyla ilgili bir tartışma yatmaktadır. Bir Amerikan vatandaşı olarak aşağılanmama hakkına sahip miyim? Bir başka deyişle, davranışlarınız, tişörtünüz veya müziğiniz beni rencide ediyorsa davranışlarınıza son verme, elbiselerinizi değiştirme veya müzik setinizi kapatma hakkım var mı? Cevap, büyük ihtimalle "hayır". İfade özgürlüğü hakkı, çoğu durumda aşağılanmama hakkına üstün gelmektedir ve bu ayırıcı özelliğe tekrar geri döneceğim.

Ve bu yüzden, "politik olarak doğru" kavramını açmamız gerekiyor. Aşağılama hakkına sahip olduklarını savunmak isteyenler ve hoşgörüyeye yönelik eleştirilere karşı çıkmak isteyenler bir ifadeyi kullanmaktan, espri yapmaktan veya politik bir görüşü desteklemekten mutluluk duyduklarını gururla ileri sürmektedirler. Çünkü "politik olarak doğru" olmakla ilgilenmemektedirler. Bu nedenle, kendilerini ve eylemlerini savunmaya zorlanmadan önce her ne yapıyorlarsa yapmaya muktedir olduklarının güveni içinde öyle de yapmaktadırlar. Bu politik doğruluk bir geri tepmedir, saygıya dayalı iyi işleyen bir yönetim şekli karşısında özgürlükçü toplum haklarının bir isyanıdır.

"Politik olarak doğru" kavramı, önemli bir hususu gözden kaçırdığı için hem tehlikeli hem yanıltıcıdır. "Politik olarak doğru" kavramı, toplumsal söylemin bağlamsal olduğu ve zaman içerisinde giderek genişleyen sorgulayıcı bir toplulukça oluşturulan ve düzeltilen kurallarca yönlendirilmiş olduğu gerçeğini göz ardı etmiştir. "Politik olarak yanlış olan" ifadeler aslında sürekli değişen ifadelerdir. Bunlar, kabul görmek için son bir hamle yapmaya yönelik ekstrem iddialardır. Bu ifadeler geçiş tamamlanır tamamlanmaz, belirli kullanım ve yerindelik kurallarına tâbi kılınır kılınmaz yasaklanmış alana dâhil olacaklardır.

Şöyle bir örnek düşünelim. Bir sınıfta olduğunuzu ve profesörün ders verdiğini gözünüzde canlandırın. Öğrencilerin tümü derse hazırlıklı gelmek ve derse yorumlarıyla katkıda bulunmak için çok çalışmışlar. Atmosfer, enerjik ve ciddi. Bir öğrenci, profesörün sorusuna cevap vermek için elini kaldırıyor. Erkek profesör, kız öğrenciye işaret ediyor ve diyor ki: “Hey sen güzel küçük şey, ne düşünüyorsun?”

Bu, iki nedenden ötürü şok edici bir senaryo. İlki, yarattığı zarar. Bu yorumu hiçbir şey ortadan kaldıramaz. Sınıftaki kadınların tümü olmasa da kadınların çoğu ve kendisine bu şekilde hitap edilen kadın dışlanmış, rahatsız ve saygısızlığa uğramış hissedecektir. Kız öğrenciler hocaya ve derse gönül koyacaklardır. Büyük bir olasılıkla derse katılmayacak veya derse en azından endişeyle katılacaklardır. Kız öğrencilerin eğitime erişimleri engellenecek ve onların eksikliği erkek öğrencilerin sınıfta aynı eğitimi almalarına da engel olacaktır. Birçok erkek tedirgin, hatta mahcup hissedecek, sınıftaki topluluk parçalanmış ve verimsiz olacaktır.

Bu davranışın şok edici olmasının ikinci bir nedeni, artık kolay kolay gerçekleşmiyor olması. Bu tutum, açık bir şekilde kötü eğitimin ve profesörün kötü karakterinin bir göstergesidir. Birkaç kişi şeytanın avukatlığını oynayarak bu profesörün davranışlarını herhangi bir sebep ileri sürerek destekleyeceklerdir. Oysa bir yarım yüzyıl önce bu yorum tamamen kabul edilebilirdi ve otuz sene öncesine kadar “politik olarak doğru” olarak telakki edilebilirdi (tabii ki bu ifade var olmuş olsaydı). Profesör, muhtemelen “Şey! Bazı insanların bu ifademi rencide edici bulabileceğini biliyorum fakat politik doğruluğa boyun eğmiyorum” iddiasında bulunabilirdi.

Neyse ki, eşitlerden oluşan bir sınıf kurmak için profesör ve öğrencilerin bu tip yorum yapmaktan kaçınmaları veya men edilmeleri gerektikleri zamanla netlik kazanmıştır. Bunu yapmanın açıkça iyi bir nedeni vardır. Çünkü bu belirli durumda aşagılanmama hakkı ifade özgürlüğüne üstün gelir. Neden? Çünkü bu bağlamda cinsiyetçi dil ve davranış öğrencilerin eğitime erişimlerini engeller. Cinsiyetçi bir sınıf, erkeklerden ve üstelik kötü karakterli erkeklerden oluşan bir sınıftır.

Mevcut atmosferde “politik olarak yanlış” söylemini ele almaksızın nefret söylemi ile ilgili bir tartışma yapılamayacağı için, öncelikle politik olarak doğru ifadesiyle ilgili bu noktalara değinmekteyim. Bu nedenle, nefret söyleminin daha ağır bir şekilde ihlal edilmesi noktasına gelmeden önce politik olarak yanlış ifadesinin güvenilirliğini sorgulamamız gerekmektedir. Birçok insan bir sinagogun kapısına gamalı haç çizmenin politik açıdan doğru olduğunu hiçbir zaman savunmayacaktır ve sadece çok az insan pencereye Nazi bayrağını asmakta haklı olduklarını iddia edecektir. Aslında bunun hakları olduğu ortaya çıksa bile hemen hemen herkes Nazi bayrağı asan kişiye ahlâksız, deli veya tabiri caizse aşağılık bir insan olarak gözüyle bakacaktır ve bu kişiden uzak durmak için ellerinden geleni yapacaktır. Oysa, çok daha fazla insan pencerelerine konfederasyon bayrağı asma ve politik olarak doğruluğun baskısına direnişlerini överken bunu meşrulaştırmak haklarının olduğunu iddia edecektir. Hatta daha fazla insan yerli Amerikalılar hakkında alenen, bir tişörtün üzerinde, bir üniversitenin sunucu servisinde veya bir sınıfta nahoş bir şey söyleme haklarının olduğunu iddia edecektir. Çünkü, ne yazık ki ve çeşitli nedenlerden ötürü, toplumsal söylem kuralları Kızılderililerin Yahudiler gibi aynı korumadan yararlanmalarını sağlayacak derecede gelişmedi. Açık söylemek gerekirse, B’nai Israel Sinagoguna geçen ay yapılan saldırı karşısında Grand Forks Herald’ın, Şehir Konseyinin, Belediye Başkanının ve Charles Kupchella’nın sessizliği Yahudilerin de yeterli derecede korunmadıklarını göstermektedir.

Buradaki görevimiz, tüm öğrencileri eşit saygı koruması altına alacak söylemsel normların gelişmesini sağlamaktır. Nefret söylemini engellemeye yönelik atılacak ilk adım, “politik olarak doğru” teriminin dikkati başka yöne çekmek için kullanılan bir terim olduğunun her şeyden önce farkına varılmasıdır. Bu terim, başka insanların duygularına saygı duymaya yönelik reddiyenin saklanması bir yoldur. Eşitliğe ve empatiye karşı bir ters etkidir.

Belki asıl önemli olan, nefret söyleminin engellenmesinin temelinde sözde “istediği gibi aşağılama hakkının” merkezinde bulunan özgürlükçü haklar kavramının modern politik toplumun ihtiyaçla-

rını karşılamada yetersiz kalan politik özgürlüğün yüzeysel bir tanımını olduğunu anlaşılmıştır.

Çağdaş Amerika'da birçok insan özgürlüğün, sonuçlarını göz önünde bulundurmaksızın istediğini yapabilme iktidarı anlamına geldiği inancıyla hareket etmektedir. Buradan hareketle, bir kişi kendi önceliklerini yerine getirdiğinde, seçimlerine göre hareket ettiğinde, her istediğini söylediğinde ve istediğini elde ettiğinde özgür addedilmektedir. John Stuart Mill'in felsefesine dayanan bu görüş, bireyin özgürlüğünün sadece başkasının özgürlüğünü engellediği noktaya kadar genişleyebileceği savını sürdürmektedir fakat Mill ve diğerleri bu çatışmayı hâlâ her iki bireyin özgürlüğüne getirilen bir sınırlama olarak addetmektedirler: İlgili herkes istedikleri zaman istedikleri her şeyi yapamaz ve bu nedenle daha az özgürdür. Bu tip özgürlük, Isaiah Berlin'in negatif özgürlük veya "bir şeyden özgürlük" olarak adlandırdığı özgürlüktür. Bir kişi, sınırlamalarla veya şiddetle karşı karşıya kalmadığı sürece özgürdür.

Ancak Berlin bir başka kavramı ortaya koydu: Pozitif özgürlük veya bir şeye özgürlük. Bu özgürlük görüşüne göre bir kişi eğitim alma, sağlık hizmetlerine erişim ve mutlu olma özgürlüğüne sahip. Pozitif özgürlük, Berlin'in eleştirilerine rağmen çok önemlidir. Hem pozitif hem negatif özgürlüğe ihtiyacımız var. Bununla birlikte bireyler, pozitif özgürlük olmaksızın gerçeğin karşısında çaresiz kalacaklardır. Sadece negatif özgürlüğün olduğu aşağıdaki toplum örneğini gözünüzün önüne getirin. Kuzey Dakota'da bir çiftçi keten yetiştirmektedir. Aşırı vergi ödeme yükünden muaftır fakat para yardımı veya devlet yardımı almamaktadır. Ürünün pazar değeri faturalarının tümünü ödemek için yetersizdir ve kızı üniversiteye gitmek istemektedir. Ancak üniversite harcını ödemek için parası olmadığı gibi bu parayı sağlamak için başka gelir kaynakları da yoktur. Bu kız çocuğu gerçekten eğitim alma özgürlüğüne sahip mi? Elbette hayır. Hiç kimsenin bu kız çocuğunun okula gitmesini engellediği iddiası yersizdir. Yardımın yokluğu yeterince engel teşkil etmektedir.

Öğrenciler ve vatandaşlar olarak sıra arkadaşlarınızın her iki özgürlük türünü geliştirmekle yükümlüsünüz. Onlara engel olmak-

tan kaçınılmalısınız fakat aynı zamanda meslektaşlarınızın eğitim alma özgürlüklerine saygı göstermek ve eğitim alma özgürlüklerini desteklemek zorundasınız. Nefret içeren davranışları ilerlettiğinizde yabancılaşmış ve parçalanmış bir ortama katkıda bulunduğunuz için kendinizin yanı sıra arkadaşlarınızın da eğitim alabilirliğinin önüne geçmektesiniz. Okul ortamında saygı duyma hakkı ve aşağılanmama hakkı ifade özgürlüğüne üstün gelir çünkü katılan herkese eşit eğitim olanağını vaat eden gönüllü bir cemiyetin parçasısınız. Ve “politik olarak yanlış” kavramının arkasına saklanırsanız sadece başkalarının haklarına engel olmazsınız, aynı zamanda bunu dürüst olmayan ve korkakça bir şekilde yaparsınız. Nefret dolu bir insan oluyorsunuzdur ve bunu kabul etme cesaretinden yoksunsunuzdur.

Bu, sınıf arkadaşlarınızla aynı fikirde olamayacağınız veya ihtilafli meseleleri tartışamayacağınız anlamına gelmiyor. Olgun bir insan, görüş farklılıklarıyla rencide olunmayacağını bilir. Saygılı bir şekilde tartışmanın kuralları vardır ve bunları şu ana değin öğrenmediyseniz bunların ne olduğunu sizlere öğretmek profesörlerin görevidir. Ancak eğitim hakkı bu özel ortamların dışında hiçbir sınırlamaya tâbi olmaksızın özgürce konuşmak hakkına tamamıyla üstün gelir. İlk bakışta çelişkili gibi görünebilir fakat farklı konuşma ortamlarında farklı davranış kurallarının varlığı hepimizi daha az özgür yapmaktan daha ziyade daha fazla özgür yapar.

Elbette bunun hiçbiri, kendi özel alanınız olan evinizde arkadaşlarınız ve samimi dostlarınızla başkalarının özgürlüğünü ortadan kaldırmayacak bir ortamda istediğiniz her şeyi konuşmakta özgür olmadığınız fikrini vermemeli. Hatta böyle bir ortamda ırkçı, cinsiyetçi, homofobik Yahudi karşıtı sözler dile getirmek hakkınız olabilir. Böyle davranmak sizi hukuku ihlal eden bir insan yapmaz, sadece kötü bir insan yapar.